

[56r]

DIVUS JOANNES NEPOMUCENUS
patiēdo Martyr gloriosissimus

A media classe grammatices Hradistii cothurnum induta
 pro scena exhibitus anno 1729, die 21. Martii

ARGUMENTUM

Veritatis fideique integerrimus cultor D. Joannes Nepomucenus subinde ab Joanna (Pi-etatem substituimus) conscientiae electus arbiter; dum sacrosanctum confessionis si-gillum Wenceslao perurgente violare renuit, ad hoc violandum prius fortunae bonis, minis, tandem et catastis sollicitus. Neque illis corruptus, nec istis etiam deterritus, ma-nibus pedibusque vinctus, ex ponte Prageno in subjectum flumen Moldavae dejicitur. Continuatores Bollandi, 16. Maji, t. 3.^a

PROLUSIO

Spectandum proponit hosticos inter saevae Tyrannidis insultus inexpugnabile Fidei scutum.

INDUCTIO I.

Joanna crudelitate Wenceslai porrita uni se Deo totam devovere statuit.^b

Joanna: Qvis^c rotat mundum furor?
 Qvae forma rerum? Qvis praeit mundi status?
 Ubi sum? Benignitas Dei! O magnus favor!
 Proh! Video, totus orbis incaute vafiris

Inductio I. Joanna crudelitate Wenceslai porrita uni se Deo totam devovere statuit.] *add. m2.*
 1 in initio om. Etiam catastas.

^a Balbinus: *Acta Sanctorum*.

^b Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 670: *Regina, Wenceslai quotidianis sceleribus offensa, cum nullum amplius ex rebus humanis solatium caperet neque per mariti suspiciosos oculos capere posset, crudelitatem ejus perhorrescens (maxime quod etiam mensam dapesque regias, caedibus procerum et sanguine respergere pro deliciis et bellariis habebat), quod tutissimum videbatur, omnem mundi amorem abjicere unice se Deo totam (quantum vita conjugalitatis sineret) donare constituit.*

^c Na začátek prvního verše vloženo spojení *Etiam catastas* („dokonce i mučidla“), které významově do královna monologu nepatří, avšak metricky by bez něj byl první verš neúplný. Zřejmě jde o poslední verš předešlý, jejíž kompletní znění nebylo do textu hry začleněno.

5 Ludit figuris! Aula formidabilis
 Jacet in profundo Tartari, jacet specu!
 [56v] Hic horror, illinc noctis aeternae pavor
 Aulae pererrant limina. O tetrum chaos!
 Rex probra quaerit, scelere contaminans libram
 10 Judex iniquus; neque reum pro se loqui
 Patitur. Averni turbo! Furiarum nepos!
 Siccine tyranni jam notum impietas probat
 Piaculum? Est, est dignus is flamma, rogo
 Praeceptis in iras animus. En totam expedit
 15 Domum nefandam flamma crudelis, Ducis
 Regisque magna plectere deinceps probra,
 Astraea statuens. O nefas! Lentas nimis
 In funera manus!^d Sceleris immensi ream
 Dolebit umbram. Tale quis regno ferat
 20 Praeesse monstrum? Fata subditus ingemes,
 Aeternitatis colligens certe vices.
 Regni Procrustes! Ah! Tuae potius modo
 Prospice saluti, si Deum, lacrymas, preces,
 Si jura temnas; justus est Vindex Deus,
 25 Laturus olim in impios paenas graves.
 Aliter ego dein, quamdiu Numen vocat,
 Discam periclo sapere. Regis non vacat
 Ultra nefandum cernere imperii probrum,
 Cruore sanqvisuga regni pascitur.
 30 Et hunc tyrannus, Caelites testes voco,
 Adhuc sitire dicitur. Qvos, eheu,
 Et quanta in urbe pauperes nostri ferunt
 Lamenta? Clamant jura, justitiam invocant
 Proceres, et aula misericordiam negat.
 35 Severus astat ubique vindictae arbiter.
 Regi fidelis, o pudor, fit carnifex
 Socius, patrinus! Conjugum clamant thori
 [57r] Milleque precantur, mille quin pariter neces
 Ignesque Averni devovet totus suo
 40 Populus tyranno. Non decet sanqvine manus
 Maculare proprias. Caelitum imploro
 Opem, placebit jam mihi soli dein

²² Procrustes] Procutus *DJM*.

²⁹ sanqvisuga] sanqui suga *DJM*.

^d Cf. *Theoctistus*, v. 194–196: *O nefas! / Frater, quis iste caedis accitae furor? / Quis destinatam funeri avertit manum?*

45 Vacare viro Numini et aulae procul
A scelere, fastu ac turbine, affectu integro
Uni sacratum ducere imperium Polo.

INDUCTIO II.

Unde^e D. Joannes Nepomucenus vitae Magister et a secretis conscientiae arbiter ejusdem deligitur.^f

[Joanna]:^g Joanna, tandem consulas semel, tuae
Oportet animae; tempus est, limen subi,
Documenta sacra, et quidquid e Caelo venit,
Haustura. Sed quis conscientiam reget
50 Arbiter, ut absque devio incedam via
Plana salutis? Qvis sacrum iudex mihi
Erit ad tribunal? Qvisquis ille sit, dolens
Carmen Davidis occinam, cunctos mei
Pandam reatus cordis. At vices tamen
55 Dei aget Joannes, conscientiae meae
Rector futurus. Ergo sit ocyus, precor!
Adesseque aveo conscientiae arbitrum
Ipsum Joannem, ad saniora qui excitet
Vitareque mala doceat. Arrodit meas
60 Noctu diuque carnifex saevus fibras,
Ubi malorum conscia meorum fero
Peccantis onus; at pondus excutio. Huc ades,
Theotime? Qvid, nemo paret? Heus, Theotime, ubi es?
[57v] Theotime?
Theotimus: Praesto nutibus sistor tuis
65 Theotimus, an quid imperas? Promptus tua
Imperia famulus exeqvor.
Joanna: Id unum placet
Statuoque, nostrae conscientiae arbiter
Adsit Joannes.
Theotimus: Qvod jubes, ago.

62 at] a.. DJM, corr. m2.

63 Theotime] Thotime DJM.

64 Theotimus] Th. add. m2; nomina omnium personarum – exceptis Joanna (v. 1) et Pietate (v. 159) – add. m2.

^e Navazuje na úvod k 1. scéně.

^f Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 670: *Itaque Imperatrix, Joanna nomine, Alberti Bavariae Ducis et Hollandiae Comitis filia, matrona candore animi, morum innocentia, pietate ac ceteris Reginarum virtutibus spectatissima, quae B. Joannis sacra dictione mirum in modum tenebatur et validissime ad omnem virtutem incitari se sentiebat, hunc sibi conscientiae suae arbitrum, hunc vitae magistrum, hunc patrem delegit.*

^g Název postavy doplněn podle kontextu – pokračuje monolog královny z první scény.

- Joanna: Impudens
 70 Ego! Restat hoc unum, vacem perdita meae
 Ovis saluti, lacrymas inter preces
 Miscere modicas liceat. Ah, liceat, pio
 Exopto pectore! Unicum posthac meum
 Erit hoc levamen. Regis haec impia diu
 75 Displicuit anima, sed frui nusquam est datum
 Occasione commoda, soli licet
 Vacare vellem Numini. En, adest meae
 Ipsus Joannes conscientiae arbiter.
 O ades, Sacerdos sancte! Da, tuis feram
 Ego mille plantis oscula.
 80 Joannes: Absit hoc, rogo.
 Uterque trahimus svave sub Christo jugum,
 Propior castris tu per aerumnas, Deus
 Qvam lassat ultro perque victrices agit
 Palmas ad arces Caelitum. Imperium, vides,
 Adsum Sacerdos.
 85 Joanna: Charus o Superum favor!
 Sacrate Christi serve, Czechorum decus,
 Ades! Referri vota si mentis qveant,
 Vicem rependo. Pauperum clamant nimis
 Urgentque lacrymae, mille conjiciunt malis
 90 Justamque sanqvis innocentum provocat
 Themidem. Cruentus excutit legem furor.
 Hoc tolle probrum, qva licet, non qva libet
 Regibus eundum. Tu ergo, qva lubet, meos
 Inflecte sensus, sana meditari doce.
 Incurrit atram stirpis infamis notam
 95 Tyrannus et Tonantis iram posthabet.
 [58r] Ego nefanda Principis fletu eluam
 Piacula, simul pauperum adjuta lacrymis,
 Summum precabor Numen, ut patriae latro
 In tempore sapiat; et meae vitae dies
 100 Reliqvos cubili inclusa sacrabo Deo.
 Agas proinde patriae zelo, meae
 Prospice saluti, pro Dei cultu sacer

72 Unicum] uni... *DJM, corr. m2.*

80 trahimus] ..ahimus *DJM, corr. m2.*

86 Referri] referre *DJM.*

91 non] nos *DJM, corr. m2.*

97 adjuta] adjicta *DJM, corr. m2.*

- Eclesiastes. Vota si ignoras, vide,
Haec sunt Joannae.
- Joannes: Regis aspectum horreo.
- 105 Furorne Regem traxit in rabiem, scelus
Qvod cumulet effrons scelere? Proh! Metuo, Deus
Ne forte Regis improbam plectat animam
Ejus ferendo crimina. Suam hebetat prope
Caligo mentem. Summus est quidem dolor
- 110 Regem tyrannum cernere et dulce admodum
Est sub benigno vivere. Ad Caelum tamen
Utrumque, gaudium, cruces juvant. Viam
Animae illa Martyrum, ista Confessorum agit
Semper securam. Spondeo, modo prius
- 115 Omnem notatum paenitens naevum eluas,
Numen benignum senties.
- Joanna: Me consecro
Regi Supremo te arbitro. Dixi, pie
Soli placere cupio Regi Ipsi Deo.
Totam, Joannes, conscientiam tibi
- 120 Aperio, quam tu solus arbiter reges.

INDUCTIO III.

Haec inter incessit sacrilegum Regem cupido percontandi de Joanna, quidnam expiandae conscientiae causa arbitro suo aperiret.^h

- [58v] [Imperator]: Ignescit ira et ossibus duris dolor
Fluctuat. Amarus crescit hic irae furor.
Cor fervet intus, rumpor aspectu impotens.ⁱ
Unde ista rerum tristis expendit modus?
- 125 Nuper Sacerdos, non latet, qvo nescio
Pacto, Joannae paenitenti aurem dedit.
Hinc jure qvaedam non levis tangit meum
Suspicio pectus. Jura premere fors pede

107 improbam] improbam DJM, corr. m2.

111 benigno] benegno DJM, corr. m2.

121 Ignescit] Ig nescit DJM.

^h Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 670–671: *Incessit deinde libidinosum et ex libidine furiosum Regem cupido, si quo pacto rescire posset, quid Regina ad Sacerdotem expiandum afferret, quas praecipue noxas haberet, quid de marito umquam cogitaret, an quem alium amaret aliaque hujusmodi, quae sibi stulta tyrannis, amore accensa et suspicionibus cincta, potest et solet configere. Sed haec ab ipsa Regina interrogando exprimere frustraneum erat.*

ⁱ Cf. Theoctistus, v. 945–946: *Rumpor aspectu impotens, / Cor fervet intus.*

130 Regis protervo docuit aut omnem sibi
Tolli voluptam,^j jure quae Reges decet.
Fidelitatem praestat experiar suam,
Fors hanc Joanna somnii absterget notam;
Parebit illa Caesari et vertet gravem
Regis furorem. Siluit? Omnem Caesaris
135 Misit favorem. Chara nunc adsit volo
Conjux, amatum deferet spero meae
Menti levamen.

Eph[ebus]:^k Caesar, en praesto advolat
Regina.
Imperator: Vive, cordis unicum mei
Solamen.
Joanna: Et tu, portio cordis mei,
140 Vive, Imperator.
Imperator: Vive mutuo mei
Amore. Mirum! Gaudio exsiliunt fibrae.
Te hic adstite,^l tuo totus aspectu beor,
Joanna. Medium Caesar imperium lubens,
Petis, dabo. Vereris? Meum quidquid vides,
145 Tibi subesse sentias. Unum est tamen,
Est, quod dolorem Caesari in fibris creat,
Fari sed ultra prohibet.
Joanna: Augusto licet
Si quo mederi, grande curarum reor
Id fore levamen. Quaeso regalem sinum
150 Qvis turbo variat?
Imperator: Prohibet, ut dixi, dolor.
[59r] Joanna: Huic medebor ego.
[Imperator]: Docebo, cum velis.
Recedat aula. Caesaris summum nisi
Spernas amorem, dic, Joanna, et conjugii
Semper fideli pande (secretum nimis
155 Tenebo), quid erat, conscientiae arbitro
Qvod expiandum dixeras. Pandas volo

129 docuit] do..it DJM, corr. m2.

147 sed] Sic DJM, corr. m2.

148 mederi] moderi DJM, corr. m2.

153 Joanna] Joannae DJM, corr. m2.

^j *Volupta*, ae, f., tvar podle 1. deklinace, klas. *voluptas*, *atis*, f.; podobně v. 390.

^k *Ephebus* rozepsáno podle kontextu, mohlo by jít ovšem také o jméno nějakého dvořana.

^l Obvykle tvar 2. sg. imperat. *adsiste*, zde zřejmě vliv perf. kmene (*adsisto*, *ere*, *stiti*).

- 160 Pi[etas]:^m Confessionis vile secretum, grave
Ut pondus animo et vulnus inflictum leves.
Caesar! Absit, non decet, sed qvoqve pudet
Narrare naevos. Hanc tuam mutes precor
Sententiam.
- Imperator: Joanna, votum id unicum est!
Regis furorem exasperas, isthoc nisi
Pandas secretum.
- Joanna: Non decet.
- Imperator: Caesar jubet.
- 165 Joanna: Serene conjux, prohibet id totum pudor.
Imperator: Urgebit autem Caesaris posthac furor.ⁿ
Joanna: Ignosce, Caesar, est fatua tua haec fames.
In melius illam (ah, ultimum precor!) loca,
De me secretum nescies, Caesar. Vale.
- 170 Imperator: Huc aula. Phidalberte, Caesar jubet:
Primos ubi ortus crastinum dabit jubar,
Volo, Sacerdos conjugis praesto mea
Sit hic in aula; crastina struet die
Mensam Joanni Caesar.
- Aulicus: Ut praecipis, ago.
- Imperator: Et vestra, procures, Caesari studia date!
- 175a Omnes: Vive, Imperator!

INDUCTIO IV.

Qvocirca unus Procerum (Phidalbertum dicimus) jussu Regis ad epulas P. Joannem advocat.^o

- [59v] Aulicus: Proximum^p jussus fero
Ab Rege votum, tectus est Regis furor.
Novit tyrannus ora virtutum notis

158 vulnus] vu..us DJM, corr. m2.

164 Serene] Senne DJM, corr. m2.

169 Phidalberte] Phidalberti DJM, corr. m2.

175b in initio om. - - v - -.

^m *Pietas* rozepsáno podle kontextu a především podle zmínky v argumentu (*ab Joanna – Pietatem substitui-mus*).

ⁿ Protiklad podpořený rýmem *prohibet pudor – urgebit furor*.

^o Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *Pauculi intercesserant dies, cum ecce honoratus vir ex aulicis a Rege missus apparet, nuntiat, [...] ut firmior esset [Joannes] receptus ad gratiam, cras ad mensam Regis ne gravaretur accedere*.

^p Pro doplnění bylo na začátku verše naznačeno metrické znění konce předchozí scény - - v - - (*Vive Impe-rator*), podobně začínaly i první verše 7., 8., 9., 10. a 13. scény.

- 180 Fingere doloris, novit et fandi modum,
 Dum corde scelerum monstra polluto latent.
 Saevire sane poterit et risum brevi
 Fletumqve lugubri Caesar urgebit joco.
 Praenosco genium; mensa, quam Caesar dabit,
 Meum requiret nosco genium. Istud petet
 185 Caput Joannis, mira praetendet suo
 Rex iste; quid Rex dico? Czechiae latro,
 Ferox tyrannus crimen infestum et gravem
 Tentat minam, posthabet enim animae suae,
 Amens, salutem! Rebus in dubiis opem
 190 Ferrem, Joannes! Promptus et mentem lubens
 Totam moverem famulus! At jussis inops
 Obstare Regi neqveo. Numen hoc precor
 Scelus repellat; urgeo pedem pede,
 Ut jussa Regis exeqvar.
- Joannes: Qvo te pedes,
 Chare Phidalberte?
- 195 Aulicus: Jussus huc viam
 Urgeo, Sacerdos sancte. Rex mensae hospitem
 Te hodie.
- Joannes: Erubesco, quid is favor Regis notat?
 Faxo,^q benignum Caesaris amorem aestimo.
 Sed loquere, Phidalberte, nunquid te latet
 Tanti favoris ratio.
- 200 Aulicus: Defacto latet.
 Sed age, morosus Caesari ne sim, gradum
 Adurge.
- Joannes: Ut inqvis, Caesaris nutum seqvor.

180 Saevire] Servire *DJM*; sane] Sani *DJM*, corr. *m2*.

185 Czechiae] Czechia *DJM*, corr. *m2*.

199 ratio] *DJM* rasura del., corr. *m2*.

^q Faxo, arch. tvar 1. sg. ind. fut. II., klas. *fecero*.

INDUCTIO V.

Post quas,^r remotis arbitris, ad violandum confessionis sigillum vane sollicitatur.^s

- [60r] Coc[us 1]:^t Pueri, cito huc afferte butyrum, piper!
 La[borantes]:^u Domine, Patrone, liquidum, tusum piper
 Qvaeris?
- [Cocus 1]: Retusi^v currite juvenes, ita
 205 Liquidum feres butyrum et alter fer cito
 Tusum piper! Pro artocrea indigeo sale.
- [Laborantes]: Totum hoc feremus, amplius nihil deest?
 Cocus [1]: Nihil. Moneo tamen, ocysus sitis hic loci.
 [Laborantes]: Erimus.
 Cocus [1]: Stupesco, nullus hactenus cocum
 210 Molestat, aula nostra vere est saepius
 Mirabilis! Pulchrum est quidem tanto Duci
 Servire, nisi tyrannidi propior foret^w
 Caesar.
- [Cocus] 2: Putasne? Nunquid est proprie genus
 Crudelitatis, proxime miser cocus,
 215 Assare doctus, quam tetras paenas dedit
 Jubente Rege, dum veru hoc fixus fuit.^x
- Ephebus: Omnes habes cultros? Novorum adhuc deest
 Mihi par.
- [Cocus] 3: Joannes advenit, agas rogo cito.
 [Ephebus]: Videbo, purges obsecro reliquos.
 [Cocus] 3: Curae
 220 Hoc tu meae committe, faciam.

204 Qvaeris] Qveris *DJM*, corr. m2.

212 nisi] ni... *DJM*, corr. m2.

216 veru] ve..u *DJM*, corr. m2.

219 purges] purges *DJM*.

^r Tj. *epulas*, navazuje na úvod ke 4. scéně.

^s Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *Venit Joannes summaque honoris significatione mensae Regis adhibetur. Remotis mensis et arbitris, Caesar iterum, cur ad se accersiri jussisset, aperit: quiescere se non posse, aperiat tandem, quae Regina in sacra exomologesi in aurem dixerit ex ordine omnia; miscet blanditias, pollicetur silentium, modo dignitates et praemia offert, modo carnificinas omnes minatur.*

^t Cocus rozepsáno podle kontextu, výstup se odehrává v kuchyni.

^u Laborantes rozepsáno podle kontextu, jde zřejmě o kuchtilky nebo pomocníky v kuchyni, které kuchař oslovuje Pueri (v. 202).

^v Slovní hříčka *tusum* – *retusi*.

^w Foret, konj. imperf., obvykle *esset*.

^x Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *Forte cocus regius caponem male assum ad mensam Regis miserat. Ea res improvisa in tantam egit rabiem Wenceslaum, ut naturae humanae et omnis humanitatis oblitus, cocum protinus alligatum verubus, flammis admoveri jussisset.*

- Aulicus: Rex cibos
Ferri jubet.
- Cocus [1]: Ad obseqvia sunt, Rex si imperat.
- Imperator: Hoc cape, Joannes; Regis est tacitus favor,
Ne sperne amoris vile pignus.
- Joannes: Rex, tuum
Adoro sceptrum; vile, qvod video, est nihil,
225 Sed est ubiqve Regis Augusti favor.
- Imperator: Fidele pectus, vive. Contestor pia
In te, Joannes, studia, si spondes fidem.
- Joannes: Caesar, Tonanti hanc et tibi juro fidem.
- [60v] Imperator: Fidelitas haec Caesari multum placet,
230 Sed cruciat aliquid Caesaris animum.
- Joannes: Qvid est,
Auguste Caesar, qvod subito mentis piam
Turbat qvietem?
- Imperator: Si fidem spondes.
- Joannes: Deo,
Tibiqve, Caesar, jam prius fidem dedi.
Qvid mente jamjam fluctuas?
- Imperator: Soli loqvar.
235 Synceritatem Caesari velim exhibe;
Abstergere omnem mentis afflictiae potes
Verbo notam, Joannes. Ecqvod arbitro
Joanna, vitae consulens suae, tibi
Tulit expiandum?^y
- Joannes: Sacrilegum Mystam putas?
240 O Caesar! Absit hic procul tuus jocus.
Scio jocare, sacrilegium non petis.^z
- Imperator: Vult Imperator.
- Joannes: Prohibet hoc autem Deus.
- Imperator: Urget cupido. Caesari nunqvod negas?
- Joannes: Est vana. Qvis mentem occupat tanto Stygis
245 Malo cacurgus?^{aa} Non licet pandere.

227 spondes] spondes DJM, spondet falso corr. m2.

^y Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: [...] *si induceret in animum vel pauca, quae Joanni Regina in sacro poenitentiae tribunali aliquando aperuisset, uni sibi concedere; id vero sibi pro omni, in tot regis caesareisque curis, solatio fore.*

^z Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *Exhorruit ad sceleratas preces vir Beatus et gravi liberaque oratione, quantum crimen posceretur, ostenderet, damnaret proinde curiositatem suam Rex, et quod fieri non posset, desiderare omitteret.*

^{aa} Z řec. *kakúrgos* – strůjce zla, zde míněn zřejmě „zlý duch“ nebo „ďábel“. V jezuitských hrách interpretován jako *Malus genius*, cf. Avancini, N.: *Tragoediae*. Coloniae Agrippinae 1679.

- Imperator: Favor
Est magnus et erit major, unum si mihi
Confessionis Mysta detegis modo
Soli sigillum. Subjicio largas manus
Aurumqve, nisi temnas, Joannes, offero.^{bb}
- 250 Joannes: O Imperator! Non licet, vetat Deus!
Reflecte mentem, Caesar, id soli Deo
Patet.^{cc}
- Imperator: Abnegas!
Joannes: Rex, non licet.
Imperator: Nobis placet.^{dd}
Graviora, nisi pandas, Joannes, te manent.
Joannes: O Caesar! Haec causa Dei lubens feram.
- 255 Imperator: Ergone temnis Caesaris amorem? Eligis
[61r] Supplicia? Vitae, moneo, consulas tuae
Potius, Joannes.
- Joannes: Confero totam Deo,
Nec metuo reddere, quam mihi prius dedit.
- 260 Imperator: Vitam, o Joannes, non peto Caesar tuam,
Qvin prorogatam potius et longam volo
Precorqve in annos; vive Nestoream senex.
Qvid est? Secretum vile pandas Caesari
Confessionis, nemo proditum sciet,
Nisi Caesar et tu.
- Joannes: Sufficit, Deus videt
- 265 Et conscientia prohibet. O absit scelus!
Propter favorem Caesaris temnam Deum?
Non fiet hoc, Caesar! Stygis abyssum eligo,
Tutus profecto conscientia mea,
Qvam regna, Caesar, scelere pollutus velim.
- 270 Imperator: Monstrum! Stupori cedit irarum tumor,
Nigra involutum lateris angusti specu
Condam premamqve te, nisi extemplo mihi
Pandas secretum Caesari.

256 tuae] meae *DJM*, corr. m2.

263 proditum] prodi dum *DJM*, corr. m2; sciet] scies *DJM*, corr. m2.

270 irarum] ...arum *DJM*, corr. m2.

^{bb} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: [...] *opes deinde, honores, et quidquid felicitatis umquam Joannes exspectare posset, verbo regio pollicetur...*

^{cc} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: [...] *denique [Joannes] Regem monere, abstinere captandis, quae uni Deo cognoscenda servantur; sine sacrilegio talia tentari non posse.*

^{dd} Vnitřní gramatický rým.

Joannes: Dixi, haud licet,
 Caesar, cruentas non metuo quidquam manus.
 275 Imperator: Suspendo causam. Ruet Avernalis draco.^{ee}

INDUCTIO VI.

Qvod sacrilegium sancto zelo accensa Pietas amoliri satagit.

[Pietas]: Qvod tentat Imperator impius nefas!
 Audet sacrilegus, posthabens dulcem suae
 Animae salutem? Hoc audet invisum scelus?
 280 Video, Imperatoris Medusaeo riget
 Horrore vultus. Caesar, irarum est satis!^{ff}
 Desiste sanqvisuga Christiadum impius
 Premere cruorem. Sydera in testes vocat
 [61v] Profusus usque sanqvis. Hausisti satis
 Tot innocentum sanqvinem et lacrymas patrum
 285 Matrumque. Sacri, o Caesar, in te reperiō
 Nihil, sceleste! Nomen horrendum geris,
 Sacrilege latro! Proh, gubernator Stygis!
 O Numen Hecates!^{gg} Premere malefausto pede
 Audes Joannem? Procul abominabile,
 290 Procul age nomen. Inferni vacas,
 Terrae Procrustes, totus obsequiis. Dolens
 Corpus animamque faedere aeternum vove
 Deo scelusque sacrilegum abs te Rex procul
 Abjice. Deus non abnegat suam tibi
 295 Hucusque gratiam, modo velis! Pauperes
 Mecum precantur pro scelere tuo Deum
 Vere benignum; nec rogare desinam,
 298a Caesar, nisi sapias.^{hh}

279 Medusaeo] Meduslaeo *DJM*, Medulaeo *falso corr. m2*; riget] riges *DJM*, *corr. m2*.

289 Audes] a..es *DJM*, *corr. m2*.

291 Procrustes] Procastes *DJM*.

295 velis] velit *DJM*, *corr. m2*.

298a sapias] saepius *DJM*, *corr. m2*.

^{ee} Celý tento dialog je paralelou k rozhovoru Václava a Johany (viz v. 152–168).

^{ff} Cf. Theoctistus, v. 1166–1167: *An Medusaeo riget / Horrore vultus? Scire, si liceat, libet*; v. 306: *Frater, irarum est satis*.

^{gg} *Hecates*, řecký tvar gen. sg.

^{hh} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 670: *Itaque Regina [...] Deum assidue cogitare, precari, ut meliorem coniugi mentem daret, diu noctuque orare*.

INDUCTIO VII.

*Rex tamen, potentiori succensus ira, reluctantem Dei servum torquendum ad catastas damnat.*ⁱⁱ

- 298b [Imperator]: In oculos jam fluit
 Gutta basilisci lapsa luminibus. Diem
 300 Praeripiet ergo noctis aeternae mora^{jj}
 Tibi, Joannes, nisi modo secretum mihi
 Ex asse pandas.
 Joannes: Mille millies feram
 Neces, secretum Caesari quam pandam semel.^{kk}
 O Imperator! Tune, quod vetat Deus,
 305 Rescire curas? Non licet! Nunquam licet!
 Imperator: Palmare monstrum!^{ll} Caesar impero, volo,
 [62r] Secreta pande, nisi truces jamjam eligas
 Regis minas.
 Joannes: Rex, non licet, dixi. Quid, heu,
 Audes, tyranne? Tantum, heu, aspiras nefas!
 310 Eludo vanas, sacrilege Caesar, minas,
 Plus ferre cupiens, quam Imperator impius
 Inferre possis. Quid agis, o Caesar, Deum
 Non ergo metuis? Non times sacrilegium,
 Qvod te tyrannum devovet diris? Heu!
 315 Damnum aeviternum^{mm} Tartari horridi regis.
 Confessionis non licet denique tibi
 Pandere sigillum. Quam lubens memet tuis
 Subjicio, Caesar, impiis manibus! Putas,
 Ex me catastis unicum verbum exprimes?
 320 Minime. Benignum Numen afflicto, scias,
 Succurret. Ure, perime, Gratia Dei
 Nusquam Sacerdos sacrilegus propterea ero.

298b in initio om. - - v v v v -.

299 basilisci] basilici DJM; Diem] Rem DJM, corr. m2.

300 Praeripiet] Praecipiet DJM.

304 Tune] Tunc DJM; vetat] v.tat DJM, corr. m2.

322 Sacerdos] Sacendos DJM.

ⁱⁱ Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *Rex iracundia ardens, sine mora carnificem (quem semper habebat ad manum et patrinum per delicias appellabat) cum sociis adesse jubet, a quibus in carcerem tractus crudelissime in catasta jussu Regis extenditur et facibus admotis torquetur.*

^{jj} Cf. *Theoctistus*, v. 924–926: *In oculos pluat / Gutta basilisci lapsa luminibus. Diem / Eripiat hosti noctis aeternae mora.*

^{kk} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *At Beatus Martyr contra obfirmarat animum et millies discerpi ac mori, quam verbum ex confessione sacra efferre decreverat.*

^{ll} Cf. *Theoctistus*, v. 237–238: *I, furor Averni, semen inferni canis, / Ferale monstrum.*

^{mm} *Aeviternum*, původně nestažený tvar adj., odtud *aeternus*, a, um.

- Vitam auferas, animae meae minime tamen,ⁿⁿ
 Caesar, nocebis. Spectra sepono tua,
 325 Cruente Princeps, disseca, lania, feri!
 Imperator: O contumacem! Lictor, ad flammās trahe,
 Trahe ad catastas!
- Aulicus: Siste, Caesar, vindicem
 Lentus manum. Theotistus imploro fidem.
 Miserere! Ego ipse pedibus advolvor tuis.
 330 Imperator: O perduelle! O turpe Caesari caput!
 Peribis, Orcum testor, Caesari optatum nisi
 Pandas secretum.
- Joannes: Mille millies neces,
 Dixi, cruentas sufferam, unum quam tibi
 Pandam tyranno verbum.
- Imperator: O dirum caput!^{oo}
 [62v] Nequam Sacerdos! Lictor, ignibus crema
 Pectus furentis, sentiat Regis manum!
- Joannes: Jesus! Maria!
- Imperator: Mysta contumax, negas
 Adhuc secretum Caesari?
- Joannes: Ah! Non licet
 Pandere!
- Imperator: Joannem vero squallidis libet
 340 Premere^{pp} catastis. Imperator imperat,^{qq}
 Secreta pandas.
- Joannes: Non licet, prohibet Deus.
- Imperator: O Imperator! Jura calcantur tua?
 Adeste tygres, aliquid hinc dirae fluat
 Feritatis in me! Stupidus in Regem furit,
 345 Cernite, Sacerdos! Siste crudelem manum
 Jamjam, satelles, Mysta fors tortus modo
 347a Sapiet.

325 disseca] dissera *DJM*, corr. *m2*.

327 catastas] castas *DJM*.

328 imploro] implore *DJM*.

333 sufferam] fufferam *DJM*.

345 crudelem] c.delem *DJM*, corr. *m2*.

347a Sapiet] originaliter in fine 346, metri causa transpositum in 347.

ⁿⁿ *Animae meae minime tamen*, paronomasie.

^{oo} Cf. *Theoctistus*, v. 942: *O dirum caput!*

^{pp} *Non licet pandere* – *vero libet premere*, protiklad, vnitřní rým.

^{qq} *Imperator imperat*, paronomasie.

INDUCTIO VIII.

Nil proficientibus torturae ministris et tyranno abscedente, D. Christi pugil Caelesti solamine relevatur.^{rr}

- 347b Ang[elus]:^{ss} Joannes, victa tortorum est manus,
Neptae^{tt} catastae, domitus irati furor
Wenceslai.
- Joannes: Qvo me per aetherea rapis
350 Spatia levatum? Denegas luctum nece
Claudere? Cruentam Caesaris liceat domum
Repetere, Custos alme.
- An[gelus]: Sat pugnae datum.
Palmam, Joannes, victor aeternam feres,
Qvod hoc secretum Caesari sancte neges.
355 Nec te rubenti rore^{uu} frustratum puta,
Non est negatum. Gravia posthac sufferes
Tormenta, post quae caelica afflictum manet
Laurus per astra; dein triumphali vehi
Merebere^{vv} curru. Vita patiendo brevis
[63r] Superest fideli servulo et palmas Polus
361a Largas rependet.

INDUCTIO IX.

Tum spiritu prophetico plenus statum Bohemiae deinceps subsecutum deflet.^{ww}

- 361b [Joannes]: O patria dulcis! Nimis
Hucusque Caesar saeviit. Regni salus,
Regnator orbis, Christe! Czechiae malum

Inductio VIII. pugil] Pugil] DJM, corr. m2; relevatur] rele..tur DJM, corr. m2.

347b in initio om. v v -.

361a rependet] rependes DJM, corr. m2.

361b in initio om. - - v - v.

^{rr} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *Denique cum proficerent nihil, Caesare ipso abeunte, fessi et victi desistunt ac de catasta depositum deserunt. Veteres codices caelesti consolatione recreatum Joannem tradunt, at qualis ea consolatio fuerit, an interna quaedam ad animum divinitus illapsa, an etiam externa ex Sanctorum Angelorum colloquio, aliove caelesti aspectu (ut saepe aliis viris Sanctis evenisse in eorum gestis legimus) non explicuerunt.*

^{ss} *Angelus* rozepsáno podle úvodu k této scéně, *Caelesti solamine* zřejmě míněn anděl.

^{tt} Doložený je pouze tvar *ineptus*, *a*, *um* – nevhodný, nejapný, nepotřebný; zde zřejmě zkráceno kvůli verši.

^{uu} *Rubenti rore*, aliterace.

^{vv} *Merebere*, arch. tvar 2. sg. ind. fut. dep., klas. *mereberis*.

^{ww} Tj. *Joannes*, navazuje na úvod k předchozí scéně. Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 671: *tum caelestibus oraculis patefacta semel via, spiritu prophetico plenus, lacrymis ubertim fluentibus, futurum Bohemiae statum et venturas brevi calamitates coepit describere.*

- Isthoc repelle! Pondus imparibus enim
 365 Incumbet humeris. Deficio, sub hoc gemens
 Onere. Recessus mentis humanae tibi
 Patent; in aliud, unice precor, Ducis
 Mentem nefandam flecte. Graviter me premit
 Abdita medullis cura, ne caras Tuo
 370 Cruore mentes praedo Tartareus ferat
 Wenceslaus, per fas nefasque Czechiae
 Atrox tyrannus, opprimens statum jugo.
 O Czechia! Graves hostium feres neces
 Cruenta. Pacis, dulcius qva nil habes,
 375 Damnum tulisti. Caesarum et regum diu
 In subditis nefanda consuevit Deus
 Plectere piacula. Prospero felix Polo
 Hucusque laetos senseras regni dies,
 At perduellis lacrymis dehinc lues
 380 Delicta Regis. Pressa, proh, nimium ingemes!
 Tu, praeliantes gentis Aeoliae, Deus,
 Qvi voce mulces, qviqve nimborum horridas
 Evertis acies, debitam Caelo ac solo
 Faciem inducens, frange minitantem pio
 385a Populo procellam.
 [63v]

INDUCTIO X.

Ad se rursus B. Joannem Rex sacrilegus accersit; ei moriendum asserens, ni confessionem Joannae ex ordine promat.^{xx}

- 385b [Imperator]: Adhuc ne pertinax caput^{yy}
 Suum Sacerdos Caesari opponit? Nisi
 Jamjam secretum aperuerit, per Caesaris
 Nunc sacra sceptru juro, Moldavae hauriet

366 mentis] mensis DJM, corr. m2; humanae] humane DJM, corr. m2.

381 praeliantes] praeciantes DJM, corr. m2.

384 minitantem] minitantum DJM.

385b in initio om. v v - v -, add. m2.

^{xx} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 672: *Ergo non hominem, sed malum daemonem spirans, mittit continuo, qui Joannem accersant; neque multis, ut in praecipiti ira, verbis est usus: Audi, inquit, Sacerdos, moriendum tibi est, nisi e vestigio jam hic conjugis meae confessionem, et quidquid umquam illa tibi confitens dixit, ex ordine exponas! Actum est, peristi. Juro Deum, aquam potabis! Mersionem in flumine ea voce Caesar volebat intelligi.*

^{yy} První verš nové scény chybne napojen na její úvod, což naznačuje i metrické schéma vepsané jinou rukou pod slovo *promat*.

- 390 Aqvas rebellis Mysta. Minuat Caesaris
In hoc voluptam? Non fero! Obtulit opes
Qvidem Imperator, ut secretum, vel leve,
Panderet, et en? Negavit hoc totum suo,
O perduellis, Caesari! Jam non opes,
Verum catastas, qvin potius ipsam feret
395 Mortem, nisi confessionis panderit
Tandem sigillum. I, perge, chare Caesari
Theotiste, Rex qvod jubeat, impio refer
Mystae Joanni, adesse correctum sua
Ocyus in aula.
- Theotistus: Caesar, ut jubes, ago.
- 400 Aulicus: Pare, Imperator magne, verbo: est insolens
In te Joannis crimen, audax est nimis
Isthic Sacerdos, qvod tuam curet nihil
Clementiam. O Rex! Vindica tantum nefas,
Non leviter est hic laesa Majestas tua.
405 O Imperator! Non erit magnum, neci
Subitae Joannem consecres.
- [Imperator]: Idem tenes,
Qvod mente pridem volveram. Vereor tamen.
- Aulicus: Qvem, Caesar, oro metuis? Es magnus, potens.
- Imperator: Joanna prohibet.
- Aulicus: De reo casu nihil
410 Regina novit.
- Imperator: Nisi secretum aperuerit,
Tentabo Mystam; consilia seqvar tua.
- [64r] Joannes: Adsum, Imperator magne, te sacro colens
Poplite.
- Imperator: Joannes, vive, num tandem sapis?
- Joannes: Saperes Deum utinam, Caesar! Ut video, scelus
415 Repetis.
- Imperator: Qvid inquis? Scelera ego repetam?
- Joannes: Scelus,
Dixi, reposcis. Nunqvod urges impie,
Caesar, sigillum ut arbiter pandam tibi
Confessionis?

397 Theotiste] Theotisse *DJM*, corr. *m2*.

400 Pare] Parae *DJM*.

- Imperator: Sic volo, jubeo! Nisi
 420 Secreta pandas, Moldavae flumen, scias,
 Potabis hodie.^{zz}
- Joannes: Caesar, hoc audes nefas?
 [Imperator]: Qvis prohibet isthoc Caesari?
 Joannes: Prohibet Deus
 Monetqve Tartarus, avidas diu aggerens
 Flammas.
- Imperator: Sacerdos, Caesari frustra minas
 425 Incutis Averni. Rege qvis major fuit
 Eritqve posthac? Graviter hoc spondeo feres
 Dictum doloris. Fata te solum manent.
 I, mergere nigris, titio Tartaree, rogis.

INDUCTIO XI.

Fatorum acerbitati commiserans, illacrimatur Pietas.

- [Pietas]: O Caesaris praegrande facinus! Exulat,
 430 Ut video, Pietas. Perimit exosus Dei
 Servum Joannem Caesar. O qvale hoc nefas!
 Qvod astra prohibent, Imperator sacrilegus
 Violare tentat? Scelere cumulatur scelus.
 I, pete Charontem, puppis haec naulum dabit;
 Jam te sub Orcum fata, jam Furiae vocant!
- 435 Putas, Joannem morte crudeli opprimes,
 Tyranne? Minime! Gloriam, qvam tu modo
 Adimis inique, centuplam reddet Polus
 Posthac Joanni. Tanta nimirum abripit
 Dementia animum Caesaris! Da tibi moram;
 [64v] Spectator aderis cladis aeternum tuae,
 Faedi minister operis, aeterno Stygis
 Lues camino. Sola Furiarum cohors
 Te tractat unum perqve Czechorum sinus,
 Viscera, medullas, corda flammantem rotat.
 445 Est magnus iste, fateor, est tristis dolor.
 Pietas qvod exulet, valeat autem scelus.^{aaa}

422 aggerens] oggerens *DJM*.

Inductio XI. acerbitati] aurbitati *DJM*.

428 Exulat] ..ulat *DJM*, corr. m2.

433 Charontem] Charoentem *DJM*.

437 Adimis] adimus *DJM*; reddet] reddes *DJM*, corr. m2; Polus] populus *DJM*, corr. m2.

^{zz} Viz pozn. k úvodu této scény.

^{aaa} Podobné verše tuto scénu také zahajují (viz v. 428–429).

INDUCTIO XII.

D. Joannes sacramentum Regi prodere indignum ratus, temptis ultimate minis terroribusque regiis, tandem toto animo sacrilegium aversatur.^{bbb}

[Joannes]: Denique secretum pandere mihi non licet.
 Urge, fatiga, punge; spicula rideo,
 Caesar, furoris impii. Moneo tamen,
 450 Crudelis Imperator, indomitam hanc doma^{ccc}
 Curam,^{ddd} in Sacerdotem neque aliqva levis datur
 Unquam potestas Regibus. Et en, tu manus
 Inferre violentas mihi, Caesar, paras!
 Impune Judex justus hoc minime feret
 455 Scelus. Pudeat o Caesarem, qvi urget grave hoc
 Nefas, sacrilegium Sacerdoti imputans!
 Hoc tibi Megerae pignus, Eumenidum favor
 Atrox Erebi! Nulla terrarum satis
 Supplicia. Tantum Stygius, haud satis, nefas
 460 Pensabit ignis. Quidquid in cunctos, atrox
 Caesar, parasti,^{eee} aeterna paenarum feres.
 O vane procerum, vane magnatum favor,
 Humeris amicum ferre subducti negat
 [65r] Jamjam cadentem dexter in laetis comes.
 465 Fortuna ridet? Sequitur. Irridet? Fugit.
 Imperator: Confessionis ergo non pandes mihi?
 Joannes: Secreta pandere non libet, minime licet.^{fff}
 Desiste, frustra me probas, ex me nihil,
 Quidquid adamantem frangere attentas, nihil
 470a Unquam obtinebis.

450 Crudelis] ..udelis *DJM*, corr. *m2*; hanc] haec *DJM*, corr. *m2*.

457 Eumenidum] ..menidum *DJM*, corr. *m2*.

464 laetis] add. *m2*.

^{bbb} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 672: *B. Joannes, indignum ratus ea de re toties obtundi, non verbis, sed toto capite et severo vultu sacrilegium aversatus est.*

^{ccc} *Indomitam doma*, paronomasie.

^{ddd} Cf. *Theoctistus*, v. 197–198: *Frater, effraenam doma / Placatus iram.*

^{eee} *Parasti*, stažený tvar za *paravisti*; podobně viz *beāsti* (v. 544).

^{fff} Podobné verše tuto scénu také zahajují (viz v. 447).

INDUCTIO XIII.

Ob qvod^{egg} sui ultra Rex impotens, D. Joannem signo satellitibus dato morte plectendum tradit.^{hhh}

- 470b [Imperator]: Mysta, moriendum tibi est,ⁱⁱⁱ
 Audi furorem Caesaris, cujus pios
 Temnis favores. Repeto, flumen Moldavae
 Potabis hodie, sqvallido tortus prius
 Carcere. Sacerdos mihi repugnat? O caput
 475 Hoc perduelle! Caesaris qvale hoc nefas!
 Adversa ridet, sed neqve extremas neces
 Horret! Quid hominis mundus affert? Qvis pater
 Materqve genuit? Lictor, hoc ferae genus
 Pro munere tuo corripe. Habeat, qvod diu
 480 Voluit!
- Joannes: Amore excipio grande hoc tuum,
 Caesar, nefas. O! Fateor, emerui probra,
 Mereor catastas, vulnera, furores, neces;
 Modo Imperator vivat et vivat Deo!
 Lubens feram omnia.
- Imperator: An mori potius tibi,
 485 Qvam vivere placet?
- Joannes: Vivere Deo praeplacet.
- Imperator: Ite, ite, pernix turba, sat morae est datum,
 [65v] Repetite^{jjj} notum carceris limen. Dabo
 Haec paria vestris scelera.^{kkk} Magnum in Caesarem
 Fuit scelus Joannis, ipsos vos voco
 490 Testes. Tenetis? Hostis est Regis, igitur
 Vescetur, opprimatur et meritas luat
 Paenas rebellis. Nulla tranquillae trahat
 Momenta vitae, donec inimicam expuat
 494a Scelestus animam.

470b in initio om. - - v - -.

472 favores] fares D/JM, corr. m2; Repeto] om. seq. Joa., falso add. m2.

^{egg} Navazuje na úvod k předchozí scéně (*Joannes sacrilegium aversatur*).

^{hhh} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 672: *Vix signum dederat Imperator, jam Sanctissimum virum validissimi satellites circumstant.*

ⁱⁱⁱ Viz pozn. k úvodu 10. scény.

^{jjj} *Ite, ite* – *repetite*, vnitřní gramatický rým.

^{kkk} Cf. *Theoctistus*, v. 887–890: *Ite, ite, pernix turba. Sat choreis datum. / Repetite notum regiae limen domus. / Unum rogabo, paria si vestris creem / Scelera, tyranno digna si Stygio geram.*

INDUCTIO XIV.

Interim Pietate D. Nemesim ad vindictam provocante.^{III}

494b [Pietas]: O Regis impietas! Scelus!
 495 Dat innocentem pallidae Mystam neci.
 Cruente Caesar! In Sacerdotem furis,
 Sed nunquid absque sceleris aeterno probro?
 Crudelitatem Moldava loqvetur tuam,
 Qvam nunc in insontem exeris. Regni statum,
 500 Qvem comite virtute Deus et sacra iubet
 Bilance Themidis publicum in bonum regi,
 Tu ausis, Procrustes patriae, in Mysta sacro
 Et innocente perdere et parere nefas,
 Qvod Czechia usque viderat nunquam? Heu pudor!
 505 Et orbe toto facinus abominandum! Heu
 Crudele factum! Abnormis hic partus Stygis
 Num gigni in aula potuit? Alias, qvae Deo
 Addicta, vixit. Monuit Aether lucidis
 Nuper Joannem vestiens astris, simul
 510 Testatus ejus innocentiam. Sed en!
 [66r] Crudelior Rex factus inde, vita eum
 Orbare statuens, Moldavae vinctum pede
 Manuqve saevis injicit hodie fluctibus.
 Tyranne, regni latro! Non ergo times
 515 Aeqvam Supremi Judicis tandem manum?
 O juste Judex,^{mmm} vindica immane hoc scelus,
 Ut Imperator impiusⁿⁿⁿ sapiat semel!
 Supprime superbum, donec humiliet caput!

502 Procrustes] Procustes *DJM*.

^{III} Pouze polovětně formulovaný úvod v podobě ablativu absolutního – navazuje na úvod k předchozí scéně.

^{mmm} *Juste Judex*, aliterace.

ⁿⁿⁿ *Imperator impius*, aliterace.

INDUCTIO XV.

Demum nocte, manibus pedibusque vinctis, ex ponte in Moldavam dejicitur.^{ooo}

- [Aulicus]:^{ppp} O casum atrocem! Noster occubuit Pater!^{qqq}
 520 Occubuit heu Joannes! Horridum scelus!
 Est mortis author Imperator, heu probrum!
 Crudele Regis impii caput!
- Civ[is]: Occidit
 Caesar? Ubi latro est sacrilegus?
- A[ulicus]: Non Rex perit.
 Qvin periit ipse, sacrilegio expuens
 525 Animam Imperator sanqvine Joannis ream.
 Immane facinus!
- [Civis]: Qvo jacet corpus loco?^{rrr}
 [Aulicus]: Hucusque saevis Moldavae immersum jacet
 Undis. O Imperator! Hoc tuum Deus
 Ultor nefandum plectet aeternum scelus.
 530 Testantur astra grandiaque pandunt Dei
 Judicia. Vastum Caesaris nostri patet
 Ubique crimen. Innocens, proh, impium
 Factum, Joannes mersus! O sacrilegium,
 Enorme crimen! Czechiae infelix status!
 535 Rex innocentem barbarus recens sitit
 Populi cruorem. Religio perit, ah, perit
- [66v] Furente Rege tota Czechorum salus.
 O Imperator barbarus! Qvod nemini
 Unquam licuit, hoc ursit horrendum nefas.
 540 Perit Joannes, vivat ut semper Polo!
 Vivit tyrannus Caesar, ast certas brevi
 Paenas daturus perpetim inferni rogo.^{sss}

Inductio XV. Demum nocte, manibus pedibusque vinctis, ex ponte in Moldavam dejicitur.] *add. m2.*

523 Rex perit] experit *DJM, corr. m2.*

534 Czechiae] Czechia *DJM, corr. m2.*

535 innocentem] innocentum *DJM.*

539 nefas] *add. m2.*

^{ooo} Cf. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 672: Nocte igitur ad pontem, qui Pragensi flumini Moldavae impositus, urbes duas Majorem et Minorem conjungit, deducitur; tum manibus et pedibus vinctis (quod diserte expressum legitur) in subjectum flumen ex ponte dejicitur in pervigilio Ascensionis Domini anno MCCCLXXXIII.

^{ppp} Z kontextu není zřejmé, o jakou postavu se jedná, pouze zkratka ve v. 523 naznačuje, že jde o dvořana. Ale mohla by to být i zkratka pro Angelus.

^{qqq} Cf. Theoctistus, v. 498–500: O casum atrocem! Caesar, occubuit tuus, / Occubuit heu Berillus. Horrendum necas. / Quis caedis author?

^{rrr} Cf. Theoctistus, v. 506: Crudele coelum! Quo iacet corpus loco?

^{sss} Periit Joannes, vivat ut semper Polo! – Vivit tyrannus Caesar, ast certas brevi / Paenas daturus perpetim inferni rogo, protiklad.

545

O munde fallax! Hic tuus tandem est scopus,
Ut qvos besti in tempore, in amara luant
Aeternitate. Discat hodie mundus in
Joanne sapere, qvi scelere vitam suam
Redimere potuit; at Deo potius mori
Voluit amicus, qvam sacrilegus vivere,
Fidem perosus. Caelitum plaudat Chorus!

547 at] ad *DJM*, corr. *m2*.